

THANAS MEDI
ÇMENDINA E ATHINËS
ROMAN

BOTIMET TOENA

THANAS MEDI

ÇMENDINA E ATHINËS

roman

BOTIMET TOENA

Tiranë

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore. Sonila Kapo

Redaktore: Besa Vila

Korrektore letrare: Majlinda Bami

Përkujdesja grafike dhe kopertina: Elsa Hajderaj

ISBN 9789928376725

© Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjete apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. “M. Gjollësja”, K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

Email: botimet.toena@gmail.com

toena.porosionline@gmail.com

<https://toena.al>

Para shtatës duhej të ishte atje. Tek ata! Aq shumë u trembej, aq të frikshëm i dukeshin, sa as në ëndërr s'do të donte t'i shihte. As me atë nofkën e mirënjohur e që ua ngjisinin të gjithë, nuk guxonte t'i përmendte, edhe pse keq s'i kishin bërë ndonjëherë. I mbante larg që të mos i pushtonin trurin dhe kështu ngushëllohej me pandehmën se ajo s'kishte punë, pra nuk e lidhte asgjë me "ata". Se "ata" s'bënin hije mbi tokë, nuk ekzistonin e s'do t'i kishte nëpër këmbë. Diku mbi Thivon, rruga me qarkullimin më të dendur të makinave për krahun perëndimor të Athinës, mori urbanin 732. Ishte plot me njerëz, të ngjeshur si sardele, që nxitonin për në punë. Me vështirësi arriti të fusë këmbët e të mbahet te hekuri vertikal pranë derës kryesore. Si zgjidhjen më të mirë për momentin, gjeti tretjen e vështrimit përtej xhamit të mjegullt të dritares përballë. Atje, ku gjithçka shkiste vetëtimthi, ndeshje rrokopujë godinash, pemësh, por edhe dritash e yjesh që shuheshin vazhdimisht drejt qiellit. U zhyt në të kokë e këmbë, si për t'u ndier më mirë e për të harruar ku shkonte, vendin ku do të fillonte punën e re, "ata", të frikshmit që e prisnin. U kap te një yll që ndriste më tepër, si të mbahej pas të shkuarës së saj të largët, kohës kur ishte dikush. I qau shpirti për pak krenari, për pak dinjitet

më shumë dhe ajo thënia e njohur “Puna është nder”, iu duk një hiç, më bajate se kurrë. Ngaqë dhe vetë ashtu ishte: një hiç i madh. Kish arritur fundin, nivelin zero të aftësive apo të intelektit njerëzor. Do të bënte punën më të rëndomtë, më të vajtueshme që gjithmonë i ishte shmangur: pastruese! T’i japësh fshesës e leckës, të bësh dritë dyshtemenë nga hedhurinat, nga pislleqet dhe pështyma e të tjerëve (atyre sidomos), nuk besonte se duhej ndonjë mendje kushedi se çfarë. Mjaftonte të kishe krahë, krahë të fortë. Për prirjet, ëndrrat, dëshirat, trurin e saj nuk kish më njeri nevojë. Të ishte një qenie pa kokë, vetëm me trup, muskuj e bark do të ishte shumë më mirë.

Xhami i dritares u mjegullua më shumë, ndërkohë diçka si gëlbazë pështyme ra edhe mbi të. I lagu fytyrën, rrëshqiti poshtë rrobave, iu fut në mish. Iu bë se po fundosej për herë e më shumë në pisllek dhe, si për t’i shpëtuar ndotjes së mëtejshme, ndjeu nevojën e papërballueshme të ikjes prej andej. Arratisjes diku. Atje ku shpirti i gjente prehje, qetësi. Në viset nga kish ikur vite më parë. Si dhe plot herë të tjera, trazoi jelet e së shkuarës, u mallua për kohën më të ndritur të karrierës së saj (karrierë i thënçin), atë si mësuese muzike në një fshat malor të Shkodrës, në veri të Shqipërisë. Iu fanit gropa ku jetoi fundin e viteve tetëdhjetë. Përroi që ndante më dysh ca parcela të varfra misri, ndërtesat e pakta të banimit, me zyrat e kooperativës, depon e helmeve që u lirua për të banuar ajo vetë, vatrën e kulturës, shkollën ku u emërua menjëherë pas mbarimit të liceut artistik “Tefta Tashko” të Korçës. T’u mësonte malësorëve të vegjël muzikë, DO-RE-MI-FA-SOL-LA-SI. Zbritur nga bjeshkët

përreth, me kullat e larta, një këtu, një atje. Me atë pak qiell që i rrinte gropës përsipër, sa të dukej se s'mbusheshe dot me frymë. Veçuar nga bota, nga jeta, kjo sikur fillonte e mbaronte pikërisht aty. Megjithatë, kaloi mirë. Kishte një punë që i pëlqente, nxirrte në dritë talentin dhe aftësitë e saj. U mësua shpejt me veriun, me ata njerëz që falnin shumë dashuri e shumë respekt për një jabanxheshë nga fshatrat e jugut. Për një femër, burra me kokën në tavan përkuleshin deri në tokë për t'i thënë asaj: “A je lodh?”, apo “T’u rrit ndera!”. E deshën dhe i deshi, kur shkante me pushime në shtëpi, te prindërit, e thërrisnin “malokja”. Erdhi malokja! Pse s’martohesh me ndonjë malok, të mbledhim mendjen?! Ia kërkonte dhe Marta këtë: “Martohu me ndonjë nga tanët, të ngelesh këtu përgjithmonë, të jemi bashkë!”. Kolegia e saj e mirë, vajzë vendi, jepte lëndën e historisë, por edhe pse më e madhe në moshë, iu bë shoqe e ngushtë. Shkuar motrës. Muajt e parë të emërimit atje, s’e linte të flinte në depon e helmeve. E merrte në kullën e saj. I lutej të rrinte sa të donte. “Im shoq një herë në javë vjen, për shkak të punës, këtu është bosh, zëre se është shtëpia jote.” Me “t’u bafsha” e “ta marrsha” i drejtohej dhe asaj, njëlloj siç i fliste së bijës, Dianës. Nxënëses më të përkëdhelur, që ajo e kishte më për zemër e shpresonte se një ditë do të bëhej këngëtare. Nisur nga zëri dhe nga një hir a prezencë që s’mund të kalonte pa rënë në sy. “Zëre se kam dy vajza”, thoshte Marta kur i shihte bashkë. Sa herë që flinte në kullë, i shtronin çarçafë të larë, borë të bardhë. Mbërdhacake si qe, i jepnin teliqe leshi që t’i vishte në këmbë. I thurte Marta me duart e saj. Hanin në një sofrë, me ç’t’i gjendej shtëpisë: bukë, kripë e zemër.

I binin çiftelisë. I binte dhe ajo, këndonin të gjithë bashkë: “O kce moj çikë”, apo “Hajredin Pasha po vjen Radikës”. Dashurinë që i ofruan ata njerëz, por veçanërisht familja e Martës, s’do ta harronte kurrë. Edhe pas transferimit në fshatin e lindjes, me mësuesen e historisë i mbajti lidhjet. I lanë dhe ata bjeshkët pas rënies së diktaturës, u vendosën në kryeqytet, në Tiranë. I vajti dhe për vizitë, kur ishte duke bërë plane për të emigruar në Greqi. Bashkë me Dianën. Rritur menjëherë, si ta kishte tërhequr njeri nga flokët. Trupin lastar, zbukuruar sa të vinte turp ta shihje në sy.

- Kujdes me këtë, - i tha Martës si mënjane kur i përcillte, - kanë ardhur kohë të këqija, i rrëmbejnë vajzat nga mesi i rrugës!

Sikur ta dinte, ndolli të keqen, ca kohë më pas, atë natë që lidhte çantat për të ikur të nesërmen në Athinë, Marta e mori në telefon nga Tirana. E mbytur në lot, i tregoi për gjëmën që i kishte rënë mbi kokë. Dianën e saj, në mos e kishin rrëmbyer nga rruga, siç i pat thënë ajo, e gënjyen. Ato kohë ishte njohur me një djalë nga Vlora, u fejuan nxitimthi dhe ikën në Greqi. S’kaloi shumë, kur mësuan se ai ishte rrugaç, mafioz - fejonte vajza këtej dhe i shpinte andej, në Athinë, për punë të pista... Iu lut njëqind herë: “Gjema vajzën. Atje ku do të shkosh ti do të jetë!”. “Do ta gjej, - i premtoi, - do ta kthej qytetin përmbys dhe do ta gjej!” Premtim i kotë. Athina që një xhungël pa anë e pa fund e të gjente Dianën atje ishte si të kërkoje gjilpërën në një mal me kashtë. Pas përpjekjeve të para, sorollatjeve bashkë me të shoqin, Dhorin, rrugicave të errëta të “Omonias”, pyetjeve andej-këtej, apo përgjimit të shtëpive me dritë të kuqe, u dorëzuan. Me kalimin e kohës,

e harruan dhe dramën e Martës apo të së bijës. Kishte një gjë Athina, si gjithë qytetet e mëdha - të linte pa kujtesë. Ta vriste kujtesën e vjetër, ta vishte me harresë, ndërsa e reja s'linte dot gjurmë. Secili shikonte punën e vet, mirëqenien e rehatinë e vet, as që donte t'ia dinte për fqinjin në krah. Më të lehtë e kishte të të jepte pështymën sesa dorën. Njëfarë të shtyre i dha dhe ajo mikeshës së saj të dikurshme, Martës, përderisa e hodhi mbrapa krahëve premtimin e dhënë. Por në atë mes kish edhe shumë arsye të tjera; kish një familje për të mbajtur, djalë e vajzë për të rritur e shkolluar, aq më shumë për t'u ndenjur në këmbë burrit e vjehrrës e, pa dyshim, kredinë e shtëpisë për të shlyer. Dhe kriza që mbërtheu Greqinë duhej se gjërat do të venin keq e më keq. Gjunjézimi i ekonomisë me mbylljen e punëve, flakja në rrugë e krahëve të tepërt, solli dhe gjunjézimin e njerëzve. S'pinin më ujë pretendimet kur rrezikohej buka e gojës. E bashkë me ta u gjunjézua dhe ajo vetë, pas kyçit që i vunë punishtes së ëmbëlsirave "Romina" ku punonte deri atëherë, s'pyeti më për dinjitet e prestigj. I mbylli sytë, pranoi të bëjë ç'punë t'i dilte para. Edhe atë që s'e deshi: pastruese. Dhe ku, tek "ata", të çmendurit. Në spitalin më të madh psikiatrik të Greqisë, që njerëzit ndryshe i thoshin "Çmendina e Athinës".

Rrokopuja përtej dritares rreshti, kur ndaloi 732-shi. Në stacionin ku duhej të zbriste, përbri një kioske çikërrimash. Bashkë me shumë të tjerë, nxitoi për nga mbrapa saj. Ajo në bisht të një rreshti të gjatë, që përdridhej sipas asaj rrugëze këmbësorësh mbuluar me gjethe të rëna e të zverdhura vjeshte. Si e pafund e që s'dihej ku do ta nxirrte.

Ndoshta atje ku ishte spitali. Që s'dukej kurrkund, një grumbull pishash e vargan eukaliptesh të larta ia pengonin vështrimin. Diku aty mbrapa duhej të ishte, atje ishin dhe ata, qeniet e papërgjegjshme për veprimet e tyre. Ankthi tani sikur ishte mpirë, si të jesh para një gremine që duhet kapërcyer patjetër dhe s'ke më kohë për të menduar gjatë. Kishte vetëm për të soditur, për ta hedhur vështrimin përtej pemëve, në thellësi, atje ku dukeshin turbull këmbët a gungat e një mali të zhveshur, rrëzë të cilit zbardhëllonin ndërtesa tri-katërkatëshe banimi me fytyrë nga deti. Që s'dukej, veçse ndihej. Mbërrinte deri aty përmes një fladi të lagësht, ngopur me aromë jodi. Ndërkaq, këmba i shkeli në asfalt. Rrëshqiti përbri një lumi të pambarimtë makinash të vogla, duke u ruajtur mos i shkelnin këpucën gomat që vetëm rrotulloheshin. Ndeshi vështrime shoferësh të irrituar, kushedi, mbase e morën për të çmendur. Ikur nga ndonjë prej pavijoneve të spitalit. Kështu, derisa iu shfaq para hundëve një postbllok, ku nuk kalonte kushdo. E pyetën ku vente, mësuan se ishte pastruese e re dhe i treguan me dorë drejtimin që duhej të ndiqte. Andej nga ishte zyra e njëfarë Haruni, përgjegjësi i grave të fshesës e të leckës, punësuar nga kompania.

Sapo la mbrapa postbllokun, pati dhe një ikonë më të plotë e më të qartë të spitalit. Priste të shihte një godinë të vetme, shumëkatëshe, me ballkone e dritare gjithandej, por i doli ndryshe. Një sërë ndërtesash dykatëshe, menjëherë mbi rrafshin e tokës, qe spitali. Pavijonet, në njërin prej të cilëve do të punonte dhe ajo. Ku ta caktonte njeriu i kompanisë "Pavlaqi", me atë emër që ia vriste veshët, Harun. Ky e

priste. Në një si barakë me mure tullash të vjetra, mbuluar me llamarinë xingato, veçuar jo pak nga pavijonet. Në një zyrë me njolla lagështie nëpër qoshe, në të preshtë lëmshku. Rrinte mbrapa një tavoline me vetëm një regjistër të madh përsipër e mbi të cilin kishte vendosur kokën. Tullën, që i ndriste nga larg si pasqyrë. Nuk e ngriti, edhe pse e ndjeu praninë e saj përballë. Qe i dhënë pas regjistrit, seç lexonte aty, ndoshta emrat e pastrueseve. Duke i ngacmuar dhe asaj ca mbresa të harruara, mallin e së shkuarës, të një kohe të perënduar, kur qe krenare për punën që bënte. Kur si mësuese, mbante dhe ajo një regjistër të tillë, me emrat e nxënësve. I mbinë në vesh nota pentagrami, trazuar me tinguj të arratisur çiftelie.

- Dhe ti pastruese?! - dëgjoi ndërkohë.

Pa tullën të ngrihej vringthi, ndeshi sy të buhavitur nga habia, si të shihte tek ajo diçka që nuk shkonte, që stononte në atë mjedis të shpëlarë e vështirë se hasej te gratë e tjera të pastrimit.

- Po! - pranoi me gjysmë zëri.

Uli prapë kokën në regjistër dhe shqiptoi emrin e saj:

- Valentina!

I shkrepri një rreze të qeshure në fytyrë, si në prag të të bërit pakëz humor.

- E paske mirë me shenjtorin e dashurisë. - Pastaj: - Shqiptare?

Se ç'janë ca grekër, i besojnë verbërisht nuhatjes së tyre e s'u zihet pa ta përplasur në sy vendin nga ke ardhur.

- Ka ndonjë rëndësi kjo?!

- Jo, jo!

Mori më në fund hijen e përgjegjësit, zuri t'i flasë për punën. Për dava fshesash, leckash, kovash, klori e, patjetër, kujdesi që duhej treguar me të sëmurët. Priti të dëgjojë “të çmendurit”. Uroi fillim të mbarë, i caktoi postin:

- Pavijoni 7, nga tetë deri në dy. Ti do të jesh pastruesja e dytë, e para është Efi. Ajo vjen e ikën një orë më shpejt, nuk ndërrohet me të tjera, do ta gjesh atje, të mëson ç' do të bësh.

Derën e pavijonit ia hapi një leshdjegur e fytyrëvrrarë, mbi të dyzetat nga dukja e jashtme. Me uniformën e kompanisë veshur. Cohë blu me shirita të bardhë te mëngët e rreth belit. Një tufë çelësash në duar, si gardiane burgu, pa dyshim që ishte Efi. E pa dhe kjo e befasuar, si Haruni pak më parë.

- Ti je Valentina, - pyeti, - pastruesja e re?!

- Po, unë jam!

Kontrolloi mos kishte mbi vete diçka që linte përshtypje të keqe, ndonjë zhubër, njollë në fytyrë a gjethe eukalipti ngecur mes flokëve.

- Ç'punë ke bërë më parë?!

Për pak përmendi profesionin e dikurshëm, i ndodhte shpesh një yshtje e tillë qëkur erdhi në Greqi dhe e pyesnin ç'dinte të bënte, sa shkollë kishte. E sidomos atë mëngjes, kur mendja i rrinte në vitet që mbante në dorë çantën e mësueses.

- Ku nuk kam punuar, - s'dinte nga t'ia niste, - kohët e para, me vendosjen në Athinë, pastrim shtëpish. Nuk e doja atë punë dhe më vonë kërkova për më mirë. Gjeta punë në një punishte ëmbëlsirash, isha e kënaqur atje, por erdhi kriza dhe na flakën në rrugë. Humbëm punët, kredia e shtëpisë duhej paguar, mërgim të ri nuk mund të nisja, kërkova në

gazeta, ç'të ishte, kompania ku je dhe ti donte pastruese, mbylla sytë, pranova. Në Shqipëri kam qenë mësuese...

E tha më në fund, dhe sikur u çlirua nga stërmundimi i heshtjes. U ngrit një shkallë më lart në sytë e koleges së ardhshme, i zbardhi faqen vetes, dëshmoi se të qenët pastruese ishte një aksident në jetën e saj prej emigranteje.

- Ashtu thuaj, - Efi u entuziazhua, - tani shpjegohet, të mora për infermiere. Harroje ç'ke qenë, ka plot dhe nga ne, me diploma shkollash të larta e bëjnë ç't'u dalë përpara. Vetë jam e qetë nga ajo anë, nuk mësova, më mbeti fshesa.

Vështroi përtej supeve të Efit, si dikush që është futur në pyllin me ujë dhe pret që një nga këta ose të gjithë bashkë, t'i hidhen përsipër. Si duke përgjuar nga do të dilte bisha, nga do t'i vinte e keqja, rreziku. E la syrin të qëmtojë përgjatë një korridorit të ngushtë e që nuk i dukej fundi, me dyer të shumta anash. Të dhomave të atyre, të tmerrshmëve, që përherë i mbante larg nga vetja, kurse tani u pat vajtur kaq pranë. U qe futur në strofull. Me gjak të akulluar priti të hapej ndonjë nga dyert, të dilte andej i çmenduri i panjohur dhe t'i vërsulej me fjalë, pështymë apo shqelma. U hap vërtet njëra, doli dikush, për fat të mirë nuk erdhi këtej, nga dera kryesore e pavijonit, ku rrinte me Efin. Dukej i qetë, u mjaftua me ca varavingo për nga fundi i korridorit. Një tjetër, nuk e kapi nga doli, i kaloi fare ngjitur dhe ajo, si për t'u mbrojtur, futi kokën mes supeve. Nuk i shpëtoi koleges.

- Ç'pate, trembesh nga këta?!

- Shumë!

- Do të mësohesh, nuk janë dhe aq të rrezikshëm sa duken, megjithëse ndonjëherë...

Qeshi lehtë dhe, në vend të vazhdimet, hoqi udhën për te dhoma e tyre e pastrueseve. Pak më tutje, gati përballë me atë të infermierëve. Fare e vogël. Pa dritare, me varëse rrobash nëpër mure, një tavolinë e ulët, dy karrige, tavllë duhani tejmbushur me bishta cigaresh, tym helmues në vend të ajrit. U kollit fort, Efi e kuptoi:

- Ju të ish-bllokut komunist nuk e pini duhanin, për femrat them, mirë bëni, vetëm po e filluan më të rejat, ato që e nisin jetën këtu.

E njohu me punën. Me dhomat, mjediset, zyrat, WC-të që duheshin pastruar përditë. Në atë orë, që vinte më shpejt, ajo merrej me zyrat e mjekëve. T'i gjenin dritë kur të vinin. Ishte edhe një si farë përgjegjëse për mirëmbajtjen e pavijonit, i kishin besuar dhe çelësat e magazinës, të hyrjes kryesore, nuk i linte të sëmuret të dilnin jashtë kur të donin. Shumë nga këta, sa thithnin ajrin e lirisë, ia mbathnin nga të mundnin. Doli dhe tek ajo, “ndonjëherë”, që nuk e shtjelloi më gjerë pak më parë, rreziqet e mundshme nga të sëmuret. “Të çmendurit”, mbërrinte në veshët e saj. S’qe e kotë frika prej tyre. Efi i numëroi një sërë bëmash të skajshme, që qenë dhe pasqyra drithëruese e atij pavijoni. E shkuara shqetësuese e tij... Aty, njëherë, një i sëmurë i shkuli sytë priftit me të cilin ndante dhomën, vetëm se ky e këshillonte të bënte durim dhe mos e humbiste besimin te Zoti. Një tjetër, dy muaj më parë, kafshoi dorën e infermierit, që i bënte gjilpërën, ngaqë kujtonte se donin ta vdisnin. Kurse një i tretë, për pak e mbyti pastruesen e pasdites, meqë kjo nuk pranoi t’i hapte derën që të dilte jashtë. Një...

- Mjaft! - e ndërpreu e trembur në palcë. - Pse nuk thua të iki që tani, ky është morg, s'është spital, s'bën për mua kjo punë, dhe kjo më duhet, të ngelem sakate nga të çmendurit!

Efi qeshi me të madhe, e tundi nga supet si ta sillte në vete, i përsëriti disa herë “do të mësohesh”. Shtoi dhe një përshtypje të re për ata:

- Po t'u gjesh anën, këta lënë kokën për ty!

Trazoi nëpër gojë “ç'anë t'u gjesh këtyre” dhe u bë gati për punë. Doli nga kuvlia që këtej e tutje do të ishte dhe e saja, me uniformën e kompanisë në trup dhe me veglat e pastrimit në duar. I duhej të fillonte nga dhoma 9, që gjendej në fund të korridorit të gjatë. Ky, ndërkohë, ishte mbushur me të sëmurë. Dilnin e hynin nëpër dhoma, nga salla e televizorit, mensa e ngrënies, rrinin si hunj në këmbë, vështronin të përhumur tej dritareve ose lëviznin me hapa të ngathët. Sekush do të bënte diçka. Njëri qeshte pa shkak, një tjetër fliste me dikë, që gjendej vetëm në trurin e tij të çakorduar, dikush ngacmonte kë të mundej, tjetri filozofonte me zë të lartë, shoku në krah porosiste me telefon kafe a diçka për të ngrënë te një që quhej Zaharopulu. Veshur me ca tesha të zbërdhulëta, që u vareshin te supet e u rrinin në trup si thes. Të kujtonin të burgosurit. Syshuar nga ëndrrat, qenie të braktisura, të harruara në fatkeqësinë e tyre, me një dramë që veç ata e dinin si e përjetonin. Paqësorë, por dhe si të mbështjellë me mister, qetësi të rreme. Të cilën mund ta flaknin nga çasti në çast për hiçgjë, duke nxjerrë në dritë dikë tjetër. Qenien e frikshme, që fshihnin nën lëkurë, jo më kot thuhej “Të çmendurit hapi rrugën!”. Jo më kot kishin ndodhur gjithë ato që tregoheshin...

“Mirëmëngjesi, pastruese!”

E zunë dridhmat, një nga ata, ashtu pa u dukur, i ishte afruar te veshi fare papritur. Pa kuptuar. E përshëndeti si një njeri i zakonshëm. I pikoi, ndërkaq, se dhe ata njerëz ishin, edhe pse mbartnin të jashtëzakonshmen e një dërrase mangët. E vështroi në sy, me frikë në zemër. Kuptoi se vuante për t’i folur, për të zbratur ç’mbante përbrenda, s’desh t’ia dinte për ankthin e saj, edhe pse ajo s’po ia kthente përshëndetjen - këto s’qenë arsye për të mos vazhduar...

- Unë jam Vlashi, prindërit më kanë vdekur, kam një vëlla të madh që kujdeset për mua, më merr për festa në shtëpi. I martuar, ka dy vajza të vogla që i dua shumë, ka motor të madh, ma jep dhe mua ta ngas kur vjen këtu të më shikojë e të më japë ndonjë lek. E fluturoj më mirë se ai, ngelen të gjithë gojëhapur. Nëntëmbëdhjetë vjeç isha kur më sollën këtu, sa kisha mbaruar të mesmen. “Vlashi, biri im, - më tha babai atë ditë, - bëhu gati se do të të shpie në universitet.” Mbusha dhe unë një çantë me rroba, u veshja e u pispilloja, i hipëm makinës, më solli këtu. Çmendinës i thoshte universitet. Që atëherë kanë kaluar njëzet vjet...

Me vështirësi e merrte vesh sepse i hante fjalët, më shumë e kuptonte duke e parë në sy. Një si gicilim gazmor vinte prej tyre, si lutje a këshillë për të mos i marrë gjërat shumë seriozisht. Të buzëqeshje ndonjëherë, edhe në të keq. Edhe kur të qahej. S’dinte të thoshte sesi, por buzëqeshi vërtet. Seç gjeti t’i thotë Vlshit e vazhdoi më tutje korridorit. Tani disi më e qetë, me ankth të tulatur. Ndoshta e tepronte, njerëz qenë dhe ata, të sëmurë, nuk ishin egërsira që prisnin rastin t’i hidheshin asaj përsipër. Një si paqe e përkohshme

ia ledhatoi kurmin dhe vendosi, t'ia mbushë mendjen vetes se e zeza nuk qe dhe kaq e zezë. Se atyre mjeranëve s'kish pse t'u trembej kaq shumë. Sikur iu fashit deri diku brenga e deriatëhershme, i la kujtimet në vetminë e tyre dhe i dukej e kotë të rrinte lidhur me to, me telashet e saj, të cilat krahasuar me ç'po i shihnin sytë në atë pavijon ishin luks. Drama e saj e humbiste peshën mes atyre mureve, frika ndaj të çmendurve, ndonëse rrinte ndezur, mekej jo pak. Në dhomën 9 hyri atë mëngjes shumë më e lehtësuar, nga ç'qe gjithë ato ditë, në prag të fillimit të punës së re. Sa kapërceu pragun, iu dynd hundëve duhma e rëndë e ajrit të ndenjtur. Molisur me aromë jodi, ilaçesh dhe erën e të ngrënave lënë përgjysmë e të flakura në dysheme nga të sëmuret që s'po i shihte ku ishin. I zunë sytë veç krevate me kuverta të ngritura si samar, poshtë të cilave ishin ata. Kokë e këmbë mbuluar, si t'i trembeshin dritës së diellit që vinte nga dritaret. Sikur qenë mësuar me errësirën e natës dhe s'duronin dot fytyrën e ditës. Nga të katërt, sa ç'kish zakonisht një dhomë, vetëm njeri nuk flinte. Ky rrinte ngritur përgjysmë, me kurrizin mbështetur pas jastëkut në krye të krevatit dhe me kokën e kthyer anash. Vështronte i përqendruar për nga komodina përbri. Nuk ia ndante sytë një kornize aty, me fotografinë e një femre të re, nga sa saktësoi prej së largu, tepër e bukur. As që e mori vesh se dikush hyri në dhomë, qafa e kthyer ngjante si e ngrirë në allçi. Të ngrirë dhe sytë, fiksuar si për jetë a vdekje mbi atë fytyrën e hijshme, të asaj që kushedi ç'e kishte. Si të qe pikërisht ajo arsyeja e vetme e ekzistencës së tij mbi faqe të dheut. Dielli i ëndrrave, ajri i mushkërive të tij...

Punë të çmendurish, mërmëriti nëpër dhëmbë dhe ia nisi pastrimit. Pasi mbaroi me WC-të, iu kthye dhomës. Një fshesë fillimisht, duke nisur nga kokëmbuluarit më i afërt. I dilnin jashtë cullufe thinjash e s'pati dyshim se ishte i moshuar. Pyeti: “Je gjallë, gjysh?!” dhe dëgjoi t'i përgjigjej nga poshtë kuvertës: “Gjallë jam, moj bijë, gjallë!”. Atë me qafën në allçi e la për në fund. Kur i erdhi radha, mendoi të niste nga komodina. Të merrte pluhurat e të vinte rregull në atë mishmash sendesh e çikërrimash që mbante përsipër. Paketa cigaresh, bishta flakur kuturu, çakmak, gota plastike, tufa pambuku, garza të përdorura dhe... korniza e vyer. I vajtën sytë atje, kur ndaloi pranë komodinës e aty i ngelën. U muros dhe ajo, njësoj si ai që s'po lëvizte milimetër nga pozicioni heroik i tij. U zgjat, të shihte më mirë, t'i tretej perdja përmbi qerpikë, të zbonte mirazhe kohësh të shkuara, përhënien e gënjeshtërt, por jo, ajo në kornizë i qe e njohur. Atë fytyrë, atë ballë të lartë, ata flokë, ato vetulla, ata sy kaq të errët, atë bukuri që s'ndeshet dhe aq dendur, diku i kish parë... Diku, në një si gropë, në ca bjeshkë, në ca vende që i gëluan furishëm në kujtesë. Për t'i shkullur nga buzët veç një britmë të mekur:

- Ç'do Diana këtu?! Bëri ta marrë në duar kornizën, ta shihte më nga afër, të bindej përfundimisht se nuk po e gënjenin sytë, dhe s'kuptoi nga kërceu ai përbindësh i zemëruar. Nga dolën dy panxhat që mbërthyen gjithë zell fytin e saj të brishtë...

- Manoli po mbyt pastruesen, - dëgjoi nëpër tym, - Manoli...

Si gjithmonë kur kthehej nga puna, derën ia hapi e vjehrra. “Gjëja e zezë”. S’ ishte e nevojshme t’i binte ziles, sepse plaka funksiononte si orë e përpiktë. E ndiqte mbërritjen e saj që nga ballkoni ku rrinte ulur përditë. E shihte të shfaqej në krye të rrugës së drejtë për te pallati i tyre, më i riu në atë pellg ndërtesash të vjetra, dhe nxitonte të zinte vend mbrapa derës. Për ta hapur atë në kohën e duhur, mos mërzitej nusja duke pritur dhe duke bërë njëkohësisht dhe atë pyetjen e përditshme: “Erdhe, moj bijë?”, mbetur zakonisht pa përgjigje.

Si mbeti dhe tani, më kot priti të dëgjojë “Erdha, moj nënë!”, atë shprehjen standarde të nuseve të mira (nëse kish të tilla), që asaj i rrinte si gur i patretur në stomak. Nuk ia jepte dot kënaqësinë e të qenit e bija, t’i drejtohej me “nënë” qoftë dhe formalisht; njëra ia kishte bërë kokën, qenë tepër dy. Ngeli ai hendek qëkur u bë nuse në atë shtëpi, as tani nuk pati dëshirën më të vogël ta kapërcejë, seç lllomotiti nëpër dhëmbë dhe e anashkaloi. Duke i dhënë të kuptojë se s’kishte oreksin e saj. Se qe e mbytur deri në grykë me telashet e veta. Vinte nga një punë që s’dinte nëse do të shkonte prapë të nesërmen - nga një tmerr i vërtetë, kur

për pak e mbyti një i çmendur vetëm se i preku një copë kornizë. Mjaft ishin ato që kishte kaluar që në ditën e parë në Çmendinë, ndaj do të bënte mirë ta linte të qetë. Dhe ajo e la, mbloodhi supet e ligur dhe ndoqi rrugën nga kish ardhur. Doli në ballkon, u ul në qoshkun e saj, të fliste me qiparisin, si gjithmonë. Me shaminë e zezë ulur përmbi sy, në pritje të ardhjes të të shoqit ose ndonjë të ikuri tjetër nga kjo botë. Kur s'i flisnin njerëzit e shtëpisë, kishte këta. Nofka "Gjëja e zezë" nuk kish lidhje me shaminë, por me punishten e ëmbëlsirave "Romina", ku punoi kaq vite. Asaj i vinte në majë të gjuhës, por në të vërtetë nuk e thoshte me plot gojën dhe orë e çast, si nuset e reja të "Rominës". Të gjitha shqiptare, si të mbledhura kokë më kokë, me ndëshkimin e të qenit "nuset e vogla". Mbi shpatullat e të cilave rëndonin normat shqiptare të traditës, qenë të detyruara të mbanin pleqtë. Vjehrrin apo vjehrrën, më së tepërmi këto, ngaqë rronin më gjatë. Dhe ajo që më e vogla nga kunatat, por si më e madhe nga të tjerat të "Romina", gjithashtu për respekt të të shoqit, Dhorit, rezervohej ta denigronte aq ashpër gruan që këtij i bëri kokën. Detaj i papërfillshëm për nuset e ëmbëlsirave, shqetësimi i parë i tyre, pa nisur ende nga puna, ishin vjehrrat.

- Hë moj, si kalove mbrëmë me atë "Gjënë e zezë", akoma nuk i shtriu këmbët ajo?!

Dukej, kështu, sikur çliroheshin nga një brengë që e vuanin brenda mureve të shtëpisë, flaknin një barrë që u rëndonte mbi supe, zbraznin mllefën që s'do të donin ta dëgjonin burrat e tyre. Ata që para nënës nuk vinin askënd. As ato që u futeshin në prehër gjithë natën e u çuçurisnin në vesh fjalë

dashurie. Ndonëse e rezervuar edhe ajo ishte një nga ato. E jetonte dhe ajo atë dramë papajtueshmërie vjehërr-nuse. Sado që përpiquej, nuk mundej ta shihte si nënën e saj; ta honepste sa më shumë. Edhe pse të birin ia donte me gjithë shpirt, fare pak nga kjo dashuri mund të kalonte tek ajo. Më tepër qe pengesë për ta dashur Dhorin më shumë. Ajo grua e veshur gjithë kohës me të errëta, i bëhej si një copë natë e ulur këmbëkryq në shtëpi. Si zymti që të zë frymën, të mbyt e pret me padurim kur do të shpëtosh prej saj. Kur ta përcjellësh tek të shumtit e të mos e kesh më nëpër këmbë. Sado e çuditshme t'i dukej, qëkur erdhi në Athinë, ndryshoi dhe ajo si njeri. Puna e përbashkët me nuset e mbrapshta ndikoi që dhe ajo të bëhej jo pak e tillë. Kurrë s'i kish shkuar ndër mend se do ta dëshironte vdekjen e një njeriu e, për më tepër, të gruas që i kishte lindur të shoqin. Se do ta priste ikjen e kësaj nga kjo botë, si flakjen e një zgjedhe që nuk ishte zgjedhë. Se do ta shqetësonte shëndeti i mirë, të qenit ende e fortë, nga ato që s'dorëzoheshin lehtë. Se do t'i bëhej torturë ekzistenca e një plake të gjorë, sa një ditë më tepër në jetën e së vjehrrës, sikur bëhej një natë më shumë në jetën e saj. Jetët e tyre sikur s'bënin dot në paqe pranë njëra-tjetrës, sikur qenë të destinuara t'i nxirrnin sytë njëra-tjetrës.

Nuk dinte të thoshte pse duhej të ndodhte kështu. Pse gjithë ajo armiqësi për gjyshen e fëmijëve të saj, vërsniken e së ëmës, njeriun e shtëpisë, ndoshta ngaqë s'mund të frymonin të dyja bashkë brenda një hapësire kaq të ngushtë. Apo se ishte në atë mes pozicioni i “zonjës së parë”. Plaka mbante peng vendin që i takonte asaj, dhe dy zonja të para nën një çati nuk mund të rronin. I bënte hije me praninë e

saj, s'e linte të ndihej plotësisht e lumtur me dy fëmijët e saj e të shoqin. Edhe këta i vinte në provë të vështirë, Dhorin sidomos që, i ndodhur mes dy grave, duhej të zgjidhte nga do të anonte. Ose nga ajo që e kish sjellë në jetë, ose nga ajo me të cilën ndërtonte jetën. Sidoqoftë, me gjithë luhatjet, i shoqi e kish bërë zgjedhjen, anonte nga e ëma. Ishte shumë i lidhur me të. Sapo kthehej nga puna, në një shtypshkronjë librash e gazetash, më së pari do të shkonte tek ajo. Donte hollësira, e pyeste si e kish kaluar ditën, a qe mërzitur, a e kishte marrë kokrrën e tensionit, me kë po fliste pak më parë, kush i kish ardhur nga bota tjetër, kish ngrënë apo priste ata të ktheheshin nga puna. Kafënë e pasdites që e niste me atë në sallon, shumë herë do ta përfundonte në ballkon, në shoqërinë e së ëmës. S'i bënte zemra ta linte vetëm. Kur i shihte të kuvendonin kokë më kokë nënë e bir, asaj sepse i fanitej një lak rrotull qafës, që e mbyste pak nga pak. Dhori e nuhaste këtë dhe, në vend që t'ia lironte, i mëshonte më tepër. Sikur e linte pa frymë gjithë kënaqësi, pa e tradhtuar të ëmën. Pa dashur të dijë se çfarë do të mendonte ajo; e shoqja, apo të tjerët. Se mund ta quanin "mamakas", siç u thoshin grekët këtyre tipave, ose "leshko", që ishte epiteti më i pëlqyer nga shoqet e punës tek punishtja e ëmbëlsirave: "Ja rregulloj unë samarin atij leshkos tim!". Megjithatë, Dhorin s'mund ta fusje te leshkot, nëse kuptohej me këtë ai që e mbante të ëmën si ikonë të shenjtë e bënte vetëm ç'thoshte ajo, fjala e saj të qe ligj i padiskutueshëm në shtëpi. Sesa një i kapitulluar para gruas që e lindi, ishte më tepër i drejtë. Mundohej të ruante ekuilibrin vjehërr-nuse, të mbante një peshore që anonte njëlloj nga të dyja anët,

prirëj të pajtonte dy të kundërta, për të qenë njëherazi bir e bashkëshort shembullor. Veçse i vendosur e pa luhatje për gjëra thelbësore. Fjala vjen, për atë se cila ishte “zonja e parë” e shtëpisë, gjë që ia bëri të qartë që ditën e parë të martesës. Para nënës nuk vinte njeri, as atë që pa dyshim e donte me gjithë shpirt. E që ia theksoi edhe njëherë kur u bënë me shtëpi të re, në katin e tretë të atij pallati ku banonin vetëm grekër:

- Në këtë shtëpi, sa të ketë jetë e të rrojë, zonja e parë është nëna, kjo as që vihet në diskutim!

Si u llastua plaka kur dëgjoi kështu, u rrit një pëllëmbë, i kulloi sherbeti nëpër rrudhat e fytyrës. Nga ana tjetër u hoq e pakënaqur, sikur s’kish ndonjë prirje të veçantë për tituj e grada.

- Ç’janë këto, mor bir, - tha, - një jemi, ç’kemi për të ndarë?!

Kurse ajo u grind pa e dëgjuar kush:

- Në atë krah fli, ia rregullojë unë qejfin, asaj dhe ty bashkë!

E kish përsëritur dendur këtë, që në kohët e para të martesës, në raste acarimi a grindjeje me plakën, por pa hedhur ndonjë hap konkret. Ndikonin dhe rrethanat, sa qenë në Shqipëri, të gjithë bashkë, me tre vëllezërit më të mëdhenj të Dhorit, si një shtëpi, nuset e kishin të vështirë të ngrinin kokën. T’u kthenin fjalën sidomos vjehrrit e vjehrrës. Ishte koha e pleqve, atyre u peshonte ende fjala, respektoheshin nga më të rinjtë, nuk u thoshte njeri “bëhu më tutje”. E vjetra kish themele të forta, derisa ra tërmeti i përmbysjes së madhe. Kur Diktatura ia la vendin Demokracisë, në agimin e viteve ’90-të. Kur bashkë me emigrimin në vendet e zhvilluara,

u mbart dhe e “pazhvilluara” e deriatëhershme. Kur zuri fill epoka e hapjes së asaj që kishte qenë tejet e mbyllur, kacafytjes së brezave, injorimit të së vjetrës dhe triumfit të së resë. Braktisjes së ca zakoneve, që u kishte ndaluar ora, për të përqaftuar ca të tjera, gjoja më moderne, më të fisme. S’dinte të thoshte ç’kish ndodhur me shqiptarët e ikur nëpër vendet e ndryshme të botës, por për ata të Greqisë e pat krijuar një ikonë, ngaqë dhe vetë jetonte prej vitesh këtu. Ndërsa për atë, sesi silleshin më të rinjtë ndaj më të vjetërve, nuset ndaj nënave të burrave të tyre, i mjaftonte ç’i dëgjonte veshi të “Romina”. Nga ato gra të përfshira në një si garë të ethshme ndryshimi të menjëhershëm. Kapjes së kohës së humbur, të jetuarit si grekët, të parit e pleqve si pengesë, shëmti të shtëpive moderne, të tepërtit e një sofere të mbushur plot. Aq sa u shtua bollëku, mirëqenia, po aq sikur u ngushtuan dhe zemrat. Shpirtrat. Ngushtim të cilit nuk mundi as vetë t’i shpëtojë, ose nuk bëri përpjekjen e duhur për t’i shpëtuar. Ishte e gatshme të kujdesej për prindërit e Dhorit, por nga larg, pa i pasur në shtëpi. Dhe kur vdiq i vjehrrit në Shqipëri, plakën e morën në Athinë e, sipas traditës, duhej ta mbante më i vogli nga vëllezërit, ajo shpalli radhën: nga një muaj te secili nga djemtë. Si bënin në raste të tilla dhe grekët. Tradita kish vdekur, vend i ri, zakone të reja. Me sherr nga kunatat e kunetërit, nga e keqja u pranua. Për ca kohë, plaka do të kishte katër shtëpi, vetëm se asnjëra nuk do të ishte e saja. Do të qe e tepërt, mike te vetë fëmijët e saj, do të vente sa te njeri, sa tek tjetri, me një çantë ku mbante rrobat e vdekjes pasi s’dihej ku e gjente ajo. Me dinjitetin e nënës rënë në fund të këmbëve, krenarinë e gruas që kish bërë aq shumë për familjen, për të tjerët, të shndërruar në pluhur e hi. Gjë që Dhori nuk mundi ta durojë gjatë.

- Mjaft me radhën, - u tha vëllezërve një ditë, - nëna nuk është plaçkë që ta sorollatim kështu, prandaj do ta mbaj unë! Shtëpia ime është dhe shtëpia e saj.

Nuk u tërhoq, edhe pse banonin në një shtëpi përdhese të vogël, ndërtuar kushedi se kur e që e mirëmbanin duke e lyer çdo vit. Për të tepruar përsëri, kur u bënë me shtëpi të re. Kur u vendosën në atë pallat të saponërtuar, me dy dhoma gjumi, kuzhinë e sallon të bollshëm, ballkone të mëdha, që as vendasit nuk i kishin dhe plakën e harruan në të vjetrën. Të mrekulluar nga hijeshia e mjedisit ku do jetonin këtej e tutje, askujt s'i ra ndër mend të pyeste ç'do të bëhej me nënën. Ku do të rrinte ajo, vetëm, në atë vjetërsirë ku ishin të gjithë bashkë deri dje, apo diku në të renë. Si gjithmonë, Dhori do të kujtohej i pari për të.

- Po nënën aty do ta lëmë? - pyeti pa ia falur vetes që u dha dhe ai pas luksit e vonë i ra ndër mend se familja nuk qenë vetëm ata e dy fëmijët. - Nuk ka një vend dhe për atë këtu?!

Ra zilja e grindjes së parë serioze burrë-grua. Tek rrinin në sallon e u gëzoheshin llambadarëve të ndritshëm, tavanit të lartë, tavolinës së destinuar për miq të veçantë, rozës së lehtë të mureve, qelqurinave me atë shkëlqim qetësues për shpirtin, por ajo do të ngelej si pa shpirt menjëherë pas pyetjes së pritshme të Dhorit.

- Ku këtu, - ia ktheu menjëherë, - le të rrijë atje ku është, tani me pleqtë kështu bëjnë të gjithë!

Por i shoqi kishte kokën e tij.

- Nuk dua të di se ç'bëjnë të tjerët!

- Pastaj, ku do të rrijë ajo këtu, në sallon?! Ku do të flejë, dy dhoma gjumi janë, një për ne, një për fëmijët. T'i nxjerr këta jashtë, kështu thua ti?!

Vështroi rrotull si i rënë në grackë, në kërkim të një goshku, një strehe për atë që e mbajti nëntë muaj në bark, e lindi, e rriti, e bëri njeri dhe mërmëriti i turbulluar:

- Diku mund ta vëmë një krevat tek, një kanape, aq i duhet asaj...

- Ku ta vëmë krevatin, në WC?!

- Nëna ime në hale, seriozisht e ke?!

- Fjala vjen, nuk thashë atë.

- E the, të dëgjova me këta veshë! Nëna është e asaj kohe, nuk rri dot vetëm, është mësuar me njerëz pranë, me familje, ne jemi familja e saj. Pa ne, vdes, mbaron. Ç'do, të mbarojë?! Ajo na i rriti fëmijët, i shpinte në shkollë dimër-behar, i mbante nga dora, mos i shtypte ndonjë makinë, mos trembeshin nga qentë, ashtu, kërrusur, duke u hequr osh. Tani që s'ia kemi më nevojën ç'të bëjmë, ta flakim tutje si leckë?! Ta lëmë në atë karakatinë, të sëmuret më shumë nga ç'është e sëmurë?!

Grindja kulmoi me ato fjalët si ultimatium, për atë se kush qe zonja e parë në atë shtëpi. E që ai ia përsëriti edhe në sytë e së ëmës, kur e solli në të renë, ende pa e pasur të qartë se ku saktësisht do të rrinte ajo. Përkohësisht u zgjodh salloni dhe një krevat portativ, që hapej natën dhe mblidhej ditën, por të dy e dinin se diçka tjetër duhej bërë. Ajo e para vuri alarmin: me plakën aty, do të venitej gjithë bukuria e mjedisit kryesor të shtëpisë. E vendit ku do të prisnin e përcillnin miqtë. Muret e sapolyera do të humbitnin freskinë, perdet e dritareve bardhësinë, mobiliat shkëlqimin e kuqërremtë, qelqurinat rrezatimin e kristaltë...

- Ti je e papërballueshme, - e ndërpreu Dhori, - ke qenë e mirë, kur u prishe kështu?!

- Qëkur erdha në Athinë!

I vuri gishtin ballkonit, ndërkohë, plaka mund të rregullohej shumë mirë atje. - Gjithë ai vend, mund të bëjmë një të ndarë, sa për të marrë një krevat tek, dritarja të shërbejë edhe për derë, do të jetë si një dhomë më shumë.

Pas kundërshtimesh të pritshme:

- Unë ta nxjerr nënën në ballkon, do të tallet bota me mua. Ç'të bëri që nuk e shikon dot me sy?! - u pranua ideja e saj. Brenda një kohe të shkurtër u sajua një dhomë sa një furrik. Por kish dhe gjithë atë ballkon në dispozicion, mbuluar me tendë. Kishte tavolinë, karrige ku mund të uleshin ata që vinin të takoheshin e të çmallehin me të, miq e të njohur të dikurshëm me banim në Athinë. Kishte lule e pemë nëpër vazo të mëdha, si qiparisi, që doli se ish miku i saj më i vyer. Fliste me të për orë të tëra, a thua se do ta dëgjonte, se ish njeri i gjallë. I zbrazte brengat e shpirtit, kujtonte të kaluarën, çmallej me të ikurit në Parajsë. Me të shoqin veçanërisht, të cilit s'i linte gjë pa i treguar.

Këtë po bënte dhe pas ndarjes së ftohtë me të, nusen e sapoardhur nga puna, që s'mundej t'i drejtohej me "nënë". Fliste me qiparisin, pa harruar t'i hidhte sytë dendur nga dera. Në agoni, pse i biri po vonohej, të kthehej nga puna. Njëlloj me akthin e saj që, pasi qe larë, qe ndërruar, bëri kafënë dhe vuri filxhanët në tavolinën e ulët mes kanapeve të sallonit, s'ia ndante sytë derës dhe orës së murit.

- Ç'u bë ky, - i shpëtoi ndërkaq, - shumë u vonua sot?!

Ishte si t'i drejtohej plakës, të ndante shqetësimin me të, jo më kot kjo e la ballkonin dhe nxitoi t'i vejë pranë. Ta pyeste me gjakun e prishur në sy:

- Ç'u bë Dhori, pse u vonua, mos i ka ndodhur gjë?!

U pendua menjëherë për atë çast dobësie, atë tip ftese shqetësimi të përbashkët, shkrirje ngricash në mes tyre, duhej të duronte dhe fantazinë e saj tani.

- Ç't'i ndodhë, moj, - ia ktheu hundë e buzë, - vetëm në të keq të vete mendja! -

- Është me makinë...

- Dhe pastaj?!

- Çdo ditë bëhen aksidente!

- T'u thaftë ajo gjuhë, nga të ngajta, mirë ishe në ballkon!

Atë frikë kishte dhe vetë, por s'donte ta ndante me gruan që i bënte hije në shtëpi. Sa më shumë kjo i afrohej, aq më tepër mendohej ta mbante larg. I dilte vetvetiu, sado që e qortonte veten: "Nuk bën mirë kështu!". Nga ana tjetër, mund ta shihte si një objekt më shumë në shtëpi, por s'mund të mohonte se ishte e paarritshme si nënë. E përkushtuar, e dhimbsur, e shqetësuar për pjellën e saj deri në thonj. E kish hasur që herët këtë, e shihte dhe në atë çast që s'ia ndante sytë derës, tek dridhej nga agonja e pritjes. E pa dhe kur Dhori erdhi më në fund, në vend të fjalëve, pyetjeve të mundshme, nxitoi ta kontrollojë atë nga koka në këmbë. Të shikojë mos kish ndonjë plagë në fytyrë, pllanga gjaku të mpiksuar diku në trup, gërvishtje a çalajosje rrobash për shkak të zhgërryerjes në asfalt.

- Kjo kujton se je përplasur me makinë, - i doli para habitës së të shoqit, - se ke thyer ndonjë brinjë e nuk tregon...

Pasi e qetësoi të ëmën, i mbushi mendjen se ishte mirë, se atë nuk e gjente gjë meqë ecte si breshka dhe kishte bekimin e saj, u kthye nga ajo.